

EKOLOGICZNE METODY

zwalczania chorób i szkodników

Podstawą ekologicznej ochrony roślin jako ważnego elementu ekologicznej produkcji warzyw i owoców (także na działkach) jest zaniechanie stosowania syntetycznych środków ochrony roślin (pestycydów, fungicydów i innych) i zastąpienie ich metodami bezpiecznymi dla człowieka i otaczającego nas środowiska. W ekologicznej uprawie roślin kładzie się szczególny nacisk na prawidłowe stosowanie płodozmianu oraz odpowiedniego następstwa roślin, które sprawia, że w glebie nie dochodzi do nagromadzenia zarówno szkodników jak i sprawców chorób. Troska o stan gleby i o jej prawidłową uprawę i kompostem i innymi naturalnymi nawozami, to także jeden z podstawowych elementów ekologicznego gospodarowania.

1. Wszystko zaczyna się od gleby

Uprawa i wzrost roślin w odpowiednich warunkach to podstawa sukcesu. O zdrowotności roślin podobnie jak i innych organizmów (w tym człowieka) decyduje ich kondycja wynikająca z warunków wzrostu i rozwoju. Każdy organizm odpowiednio dokarmiany, rozwijający się w zdrowym środowisku jest bardziej odporny na choroby i inne zagrożenia. Tak więc rośliny należy uprawiać na dobrze przygotowanym stanowisku, sprawdzonym pod względem zasobności w składniki pokarmowe i odpowiednim pH gleby. Właściwą strukturę oraz zawartość składników odżywczych zapewni nawożenie kompostem, uzyskanym we własnym zakresie czy obornikiem. Pamiętajmy: "wszystko zaczyna się od gleby".

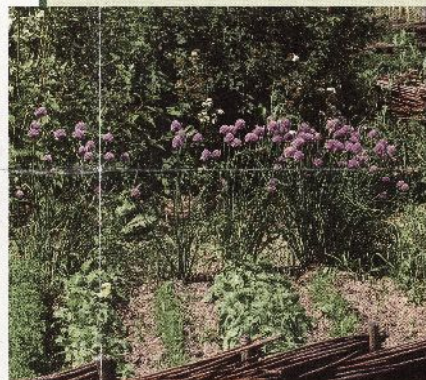

4. Właściwy dobór odmian

Współczesna genetyka i hodowla dostarcza nam coraz większej liczby odmian genetycznie odpornych na choroby, a w niektórych (na razie rzadkich przypadkach) na szkodniki. Zaopatrując się w nowe odmiany drzew i krzewów należy zwrócić szczególną uwagę na ich odporność (na parcha, mączniaka, zarazę ogniewą i inne), a także bieżący stan zdrowotny i kupować rośliny tylko u sprawdzonych producentów. Kardynalnym błędem jest np. wysadzanie sadzonek truskawek uzyskanych od roślin uprawianych przez kilka lat na działce, czy też sadzenie porzeczki porażonych przez wielkopąkowca porzeczkowego.

2. Właściwe sąsiedztwo roślin

To chyba jeden z najciekawszych i dających najwięcej satysfakcji sposobów ochrony roślin na działce. Uprawiając rośliny współrzędnie, na przemian rzędowo, stosując żywa ściółki zapewniamy roślinom naturalną ochronę wprowadzając szkodniki w błąd, odstraszać je, a na choroby roślin oddziałując naturalnymi fitoncjami (substancjami wydzielanymi przez rośliny). Stąd tak pożądana na działce jest obecność czosnku, cebuli czy kopru. Rośliny należy jednak sadzić nie przypadkowo, ale w oparciu o znajomość allelopatii czyli oddziaływania (negatywnego lub pozytywnego) roślin na siebie.

5. Właściwe następstwo roślin

Niezwykle ważnym zagadnieniem jest unikanie uprawy z roku na rok na tym samym stanowisku roślin, tego samego gatunku, lub pochodzących z tej samej rodziny botanicznej, z czym wiąże się zagrożenie ze strony nagromadzonych w glebie szkodników i sprawców chorób. Dotyczy to szczególnie warzyw kapustowatych, marchwi i cebuli.

3. Mechaniczne sposoby niszczenia chorób i szkodników

Gatunek choroby/szkodnika	Zalecana czynność	Termin wykonania
Kuprówka rudnica, Znamionówka tarniówka	Zbieranie gniazd zimowych i ziół jaj	Okres bezlistny
Kwieciak jabłkowiec	Zbieranie porażonych pąków	Kwitnienie jabłoni
Kwieciak gruszowiec	Usuwanie zaschniętych pąków zimowych	Początek maja
Pierścienica nadrzewka	Zbieranie skupisk żerujących gąsienic	Początek maja
Śmietka cebulanka	Usuwanie z grządek roślin z larwami	Maj
Śmietki na buraku	Zgniatanie palcami mł, usuwanie najsilniej porażonych roślin	Maj - czerwiec
Stonka ziemniaczana	Zbieranie chrząszczy z roślin bakłażana	Czerwiec, lipiec
Pachówka strąkóweczka	Jednorazowy zbiór strąków, po zauważeniu żerujących gąsienic w strąkach	Czerwiec/lipiec
Poskrzypka cebulowa	Zbieranie ziół jaj i larw	Maj - czerwiec
Bielinki, piętnówki	Niszczenie ziół jaj i zbieranie żerujących gąsienic	Czerwiec - lipiec - sierpień
Ślimaki	Pałapki z piwa, pałapki z tektury lub desek położonych na wilgotnej glebie, częste zruszanie powierzchni gleby, wysypywanie trocin popiołu, wapna	Od maja do września
Kret	Odstrażanie akustyczne, częste koszenie trawników	Przez cały sezon

6. Higiena na działce

Usuwanie pozostawionych po zbiorze fragmentów roślin, zbieranie zmumifikowanych owoców, wycinanie gałęzi zaatakowanych przez choroby kory i drewna, nie kompostowanie porażonych roślin np. pomidora zaatakowanego przez zarazę ziemniaka.

Opracował: prof. K. Wiech
Zdjęcia: J. Romanowski, A. Stomczyńska

Opracowanie graficzne: Magda Adamska
Finansuje KR PZD z Funduszu Oświatowego

Wydawca: działkowiec WYDAWNICTWO

Druk: Drukarnia SEMARIC w Warszawie